

In deze uitgave

Algemeen

- Waarom we overgaan naar Open Science
- Geen conferentie op Dag van de Filantropie

Onderzoek

- Geefwet-onderzoek
- Promovendus bloeddonders
- EUFORI Study
- City A.M. World Charity Index
- Filantropie en ontwikkelingshulp
- Sociale informatie en crowdfunding
- SPI-congres

Onderwijs

- Gratis introductiecolleges
- Besturen van Filantropische Fondsen

Agenda

December 2015
Publicatie City A.M. World Charity Index
Januari 2016
Presentatie Geefwet-onderzoek

Algemeen

Openbare wetenschap

Waarom we overgaan naar Open Science

Het Centrum voor Filantropische Studies gaat over naar Open Science.

Open Science heeft vier voordelen voor de academische gemeenschap, non-profitorganisaties en het bredere publiek:

1. *Toegang*: we maken ons werk beter beschikbaar voor iedereen. Ons onderzoek dient het publieke belang, wat het beste gediend is bij open access.
2. *Efficiëntie*: we maken het makkelijker voor anderen om verder te bouwen op ons werk, wat tijd scheelt.
3. *Kwaliteit*: we maken het mogelijk voor anderen om ons werk te controleren, tekortkomingen te zien en het te verbeteren.
4. *Innovatie*: uiteindelijk draagt Open Science bij aan kennisproductie.

Wat betekent deze verandering in de praktijk?

Ten eerste maken we de financieringsbron voor contractonderzoek altijd openbaar.

Ten tweede volgt dataverzameling – interviews, enquêtes, experimenten – altijd een protocol dat vooraf bepaald is. Dit geldt voor het aantal observaties, de vragen die we stellen, de metingen die we gebruiken, de hypothesen die we testen en de analyses die we uitvoeren. Nieuwe studies worden bij voorkeur vooraf geregistreerd.

Ten derde maken we de verzamelde data en gebruikte analysecodes openbaar, bijvoorbeeld via het Open Science Framework. Uiteraard wordt persoonlijke of gevoelige informatie niet openbaar gemaakt.

Ten vierde publiceren we onderzoeksresultaten bij voorkeur via open access. Dit betekent niet dat we alleen maar in open access-tijdschriften publiceren. We zetten onderzoeksrapporten en academische papers online in working paper-archieven, als 'preprint-versies' of op andere manieren.

Contactgegevens

Geven in Nederland
VU/FSW
De Boelelaan 1081
1081 HV Amsterdam
020-5986782

Website

Website (EN)

Follow us

@geveninnl

In- uitschrijven

Klik hier om u aan of af te melden voor deze nieuwsbrief

Veel bijeenkomsten

[Geen conferentie op de Dag van de Filantropie](#)

Zoals u weet is het iedere vierde donderdag van april de Dag van de Filantropie, en het Centrum voor Filantropische Studies houdt traditiegetrouw een conferentie om nieuwe resultaten te presenteren en discussies te voeren over belangrijke ontwikkelingen in de sector. In 2016 slaan we een jaar over. We zijn mede-organisator van een groot congres voor Europese fondsen in het kader van het voorzitterschap van de Europese Unie. Ook zijn we bezig met het plannen van een nieuwe serie filantropieseminars en een bijeenkomst over de professionalisering van de sector.

Uiteraard staat het u vrij om op de Dag van de Filantropie, op 22 april 2016, zelf een feestje te vieren. Wij zijn weer terug in 2017, als *Geven in Nederland* twintig jaar bestaat.

Onderzoek

Geven aan cultuur

[Presentatie Geefwet-onderzoek](#)

Het Centrum voor Filantropische Studies heeft in opdracht van het ministerie van OCW onderzoek uitgevoerd naar de veranderingen in het geefgedrag aan culturele instellingen en het genereren van eigen inkomsten door culturele instellingen in de periode 2011 - 2014. Het onderzoek belicht de reacties op de Geefwet van twee partijen: de potentiële gevers enerzijds en de culturele instellingen anderzijds. In het onderzoek naar geefgedrag beantwoorden we twee vragen: 1) Hoe is het geefgedrag van particulieren en bedrijven aan culturele instellingen en andere categorieën goeddoelenorganisaties veranderd na de invoering van de multiplier? En 2) Welke ontwikkelingen zijn te verwachten in het geefgedrag? In het onderzoek onder instellingen staan tevens twee vragen centraal: 1) Hoe actief waren culturele instellingen in 2012, 2013 en 2014 met het genereren van eigen inkomsten en de communicatie over de Geefwet? En 2) Welke culturele instellingen zijn succesvol in het genereren van eigen inkomsten en waarom?

Voor het einde van het jaar zullen wij dit onderzoek afronden en de presentatie van de resultaten zal in januari 2016 plaatsvinden. Dus houd de nieuwsbrief en de website in de gaten als u bij deze presentatie aanwezig wilt zijn.

Samenwerking met Sanquin

[Nieuwe promovendus doet onderzoek naar bloeddonors](#)

De VU begeleidt in samenwerking met bloedbank Sanquin een PhD-project naar bloeddonors. Tjeerd Piersma onderzoekt voor Sanquin de mechanismen achter het geven van bloed en zal deels begeleid worden door VU-professor René Bekkers.

Presentatie resultaten EUFORI Study [Twee conferenties over fondsenonderzoek](#)

Medewerkers van de VU presenteren op 14 december in Brussel de resultaten van EUFORI Study, het grote onderzoek naar Europese fondsen op het gebied van onderzoek en innovatie. In april 2016 organiseert de werkgroep een geassocieerde conferentie in het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie met als titel 'The role of philanthropy and social investments in fostering research and innovation. New financial instruments and partnerships.' Deze conferentie is o.a. bedoeld voor fondsen, financiële intermediairs, beleidsmakers, sociale ondernemingen en andere stakeholders.

City A.M. World Charity Index [Wat zijn de grootste fondsen ter wereld?](#)

Jaarlijks stelt het Centrum voor Filantropische Studies in opdracht van de Londense zakenkrant *City A.M.* in december een lijst op met de grootste fondsen ter wereld. Veel van deze fondsen zijn zogeheten 'private foundations', met name afkomstig uit de Verenigde Staten. Deze fondsen verkrijgen of verkregen hun vermogen vanuit een familie, individu of bedrijf en de winsten op investeringen.

In toenemende mate zien we ook fondsen die hun gelden vanuit het grotere publiek verkrijgen in de lijst. Zo is er de Silicon Valley Community Foundation, die zich met een verscheidenheid aan donors, meestal uit de omgeving, primair inzet voor charitatieve projecten in de regio. Dan zijn er de goededoelenloterijen zoals de Postcode Loterijen uit Nederland en de Deutsche Fernsehlotterie in Duitsland, die met inkomsten uit lotenverkoop charitatieve projecten kunnen ondersteunen.

In Azië is er de Honk Kong Jockey Club Charities Trust. Zij reguleren de in China immens populaire paardensport en het wedden rondom deze evenementen. Dankzij de opbrengsten hiervan waren ze in 2014 in staat om meer als 375 miljoen euro te doneren aan charitatieve projecten in China.

Hoe scoren deze fondsen op de lijst? Op 17 december wordt de World Charity Index in *City A.M.* uitgegeven, die [hier](#) te vinden zal zijn.

Opdrachtonderzoek [Nieuw onderzoek naar filantropie en ontwikkelingssamenwerking](#)

In opdracht van de Agence Française de Développement (AFD) zullen Theo Schuyt, Dave Verkaik en Barry Hoolwerf zich in 2016 richten op het in kaart brengen van de belangrijkste fondsen op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Dit onderzoek richt zich op de 50 grootste fondsen ter wereld en hun relatie ten opzichte van de traditionele actoren op het terrein van internationale hulp.

AFD is de Franse ontwikkelingsbank. AFD financiert wereldwijd projecten op het terrein van armoedebestrijding, het stimuleren van economische groei en

duurzaamheid. Voor het financieren van projecten gebruikt men diverse financiële instrumenten, waaronder leningen en giften. In 2014 werd 8,1 miljard euro geïnvesteerd, vooral bestaande uit leningen aan overheden.

Fondsen worden steeds zichtbaarder in het maatschappelijke speelveld, ook op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Traditionele

bilaterale actoren herijken hun positie en zijn op zoek naar mogelijkheden om met deze nieuwe spelers samen te werken. Op basis van kennis die het Centrum opbouwde in eerdere onderzoeken naar de rol en omvang van fondsen (zoals de EUFORI Study en de City A.M. Charity Index, zie hierboven) en de positie binnen internationale onderzoeksnetwerken (zoals ERNOP en ISTR), heeft AFD het Centrum opdracht gegeven om de relevantie van filantropische fondsen op dit terrein in kaart te brengen en mogelijkheden te identificeren voor het aangaan van partnerschappen.

De relatie tussen publieke en filantropische spelers staat al langer in de belangstelling van het Centrum. Zo organiseerde het Centrum in het verleden [een seminar over de relatie tussen de \(lokale\) overheid en filantropische organisaties](#) en schreef Theo Schuyt in het International Review of Administrative Sciences het artikel [Philanthropy in European Welfare States: A Challenging Promise?](#)

ARNOVA-congres

[Wanneer draagt sociale informatie bij aan crowdfunding?](#)

Hoe werkt de invloed van sociale informatie op donatiegedrag van crowdfunders? Dit was de centrale vraag tijdens de presentatie van Claire van Teunenbroek gedurende de sessie 'attention and information on giving' van de conferentie van het Association for Research on Nonprofit Organizations and Voluntary Action (ARNOVA).

Filantropische crowdfunding kan wel een stimulus gebruiken, aangezien het minder mensen aantrekt dan andere vormen van crowdfunding (Massolution, 2012). Claire stelt voor dat sociale informatie zo'n stimulus kan zijn, aangezien het in andere filantropische contexten succesvol het gedoneerde bedrag verhoogt. Sociale informatie verwijst individuen naar het geefgedrag van eerdere donateurs, gedurende de presentatie ligt de focus op het donatie bedrag van eerdere donateurs.

Ze bespreekt verscheidene moderatoren die eerdere wetenschappers hebben gerapporteerd. Zo is de timing van het tonen van sociale informatie van invloed op de richting van het effect van sociale informatie op donatie gedrag. Daarnaast is het positieve effect van sociale informatie niet ongelimiteerd, een te hoog bedrag is niet langer effectief.

Claire beëindigt haar presentatie met de notie dat de kennis rondom sociale informatie en geefgedrag onvolledig is. Niet alle onderzoekers vonden een

positieve relatie. Daarnaast vraagt een nieuw instrument zoals crowdfunding om een uitbreiding van de literatuur. Werkt sociale informatie hetzelfde in crowdfunding als offline? Eerder onderzoek toont aan dat sociale informatie een positief effect heeft op online geefgedrag. De context gebruikt in die onderzoeken verschilt echter van crowdfunding, bijvoorbeeld qua type donateurs.

Het antwoord op de vraag aan het begin is dan ook, we weten het (nog) niet. In de nabije toekomst zal Claire experimenteel onderzoeken of sociale informatie een invloed heeft op het geefgedrag van crowdfunders en hoe dit effect werkt en waarom. Voor meer informatie kunt u mailen naar p.s.c.van.teunenbroek@vu.nl.

SPI-congres in Chicago Wetenschap voor de samenleving

Jaarlijks wordt in de VS het 'Science of Philanthropy Initiative' (SPI) congres georganiseerd. SPI conferenties staan in het teken van wetenschappelijk onderzoek dat ook een bijdrage levert aan de samenleving. 'Science for Society', zoals ze dat in de VS noemen. In Chicago stond dit jaar 'Smart Philanthropy' centraal: Hoe kunnen we zo slim mogelijk omgaan met de Filantropische gelden, zodat we de resultaten en daarmee de voordelen voor de maatschappij kunnen maximaliseren? Voorzitter John List benadrukte onder andere het belang van evalueren en 'evidence-based giving': Zorgen dat we juist die projecten draaien waarvan we weten of onderbouwd kunnen redeneren dat ze zullen werken.

Ook het Centrum voor Filantropische Studies was aanwezig met een kleine afvaardiging. René Bekkers hield een presentatie over het activeren van morele principes en de effecten hiervan op geefbeslissingen: zorgen die morele principes ervoor dat we meer gaan geven als anderen óók geven, of juist minder? Of maakt het, in tegenstelling tot wat we vaak zien bij mensen gemotiveerd door empathie, helemaal niet uit hoeveel anderen geven? Uit de presentatie bleek hoe moeilijk het is om morele principes überhaupt te activeren bij mensen. Dave Verkaik hield een presentatie over de effecten van impact informatie in een direct mailing. Alhoewel we weten dat nog maar weinig donateurs proactief op zoek gaan naar dit soort informatie wanneer ze geefbeslissingen maken, laat het onderzoek van Dave zien dat mensen die een direct mailing ontvangen mét impact informatie vrijgevinger reageren dan de mensen die een direct mailing ontvangen zonder impact informatie. Dit effect lijkt grotendeels verklaard te worden door het gevoel dat een gift daadwerkelijk een verschil maakt.

Onderwijs

Gratis introductiecolleges

Maak kennis met de filantropiewetenschap

De filantropische sector professionaliseert. Filantropie en filantropische organisaties worden belangrijker in de samenleving; de overheid verwacht meer van het particulier initiatief. Toch is het geven van geld voor veel mensen niet langer vanzelfsprekend. Veel organisaties worstelen met het binden van donateurs en vrijwilligers.

Organisaties liggen daarnaast steeds meer onder een vergrootglas en publiek en financiers vragen om meer verantwoording en transparantie. Evalueren en impact spelen een steeds grotere rol.

Ook het toezicht verandert en er worden er nieuwe voorwaarden gesteld aan filantropische organisaties. In de afgelopen jaren is er veel veranderd op het gebied van wet- en regelgeving. Zo werden de ANBI en de Geefwet geïntroduceerd. De discussie rondom de giftenaftrek laat zien dat geven aan filantropische organisaties niet als vanzelfsprekend beschouwd kan worden. Organisaties verkennen de mogelijkheden voor het werven van nieuwe inkomstenbronnen, zoals nalatenschappen en major donors. Er wordt geëxperimenteerd met alternatieve vormen van vermogensbeheer, zoals maatschappelijk verantwoord beleggen en sociale leningen.

Wetenschappelijke kennis over filantropie is dus belangrijker dan ooit. Met behulp van deze kennis kunt u effectiever werken aan het bereiken van uw maatschappelijke doelen. Deze kennis is gebundeld in het Post Academische Onderwijs dat wordt verzorgd door het Centrum voor Filantropische Studies aan de Vrije Universiteit.

De cursus [Introductie in de Filantropiewetenschap](#) (onderdeel van de opleiding Filantropie) start op dinsdag 5 januari 2016 aan de Vrije Universiteit Amsterdam. **De eerste twee introductiecolleges van deze cursus, op 5 en 12 januari 2016 (19.00-21.00 uur), zijn gratis en vrijblijvend!** Een uitstekende manier voor iedereen die werkzaam is als professional in dit vakgebied, of affiniteit heeft met filantropie, om eenvoudig kennis te maken met diverse aspecten van deze wetenschap.

In de eerste bijeenkomst bespreken we de rol van filantropie in de hedendaagse maatschappij, aangevuld met enkele theoretische inzichten rondom geven. Tijdens het tweede college maakt u kennis met diverse docenten die betrokken zijn bij de [opleiding Filantropie](#). Zij geven een kort overzicht van de onderwerpen die aan de orde komen in de opleiding. Tevens is er in deze bijeenkomst veel ruimte voor interactie, waarbij onderwerpen kunnen worden ingebracht door de aanwezige cursisten. Op de [website](#) kunt u meer informatie vinden over het Post Academische Onderwijs van het Centrum voor Filantropische Studies. Ook kunt u zich direct [aanmelden](#) voor deze twee gratis bijeenkomsten.

Voor vragen kunt u terecht bij de VU Academie voor Sociale Wetenschappen, per email via vass.fsw@vu.nl en telefonisch via 020 598 7497.

Besturen van Filantropische Fondsen Acht actuele bijeenkomsten voor (aankomende) bestuurders

Als bestuurder van een filantropisch fonds staat u voor belangrijke uitdagingen. Met de discussie rondom het validatiestelsel en de publicatieplicht van ANBI's komen filantropische fondsen steeds meer onder de aandacht van het publiek. Daarnaast hebben teruglopende overheidssubsidies een belangrijke impact, zowel voor subsidieverstrekende fondsen als voor de aanvragers. Deskundigheid en professionaliteit binnen de besturen van vermogensfondsen zijn daarom belangrijker dan ooit. Hoe kunt u vanaf de zijlijn toch zicht houden op de processen die relevant zijn voor het functioneren van uw fonds? Of hoe vindt u nieuwe bestuurders die met kennis en kunde zitting kunnen nemen in het bestuur van uw fonds?

De opleiding "Besturen van Filantropische Fondsen" biedt u de mogelijkheid om met academisch onderbouwing en verdieping aan de slag te gaan met de vraagstukken waar u binnen uw bestuur voor wordt gesteld. Ook is de leergang een uitstekende leerschool voor zij die de ambitie hebben om zitting te nemen in het bestuur van een filantropisch fonds.

Thema's die aan de orde komen zijn Het domein van de filantropie, Besturen van Filantropische Fondsen, Financieel - en Vermogensbeheer en Interventie en impact. Elk thema wordt op twee donderdagen van 17.00 - 21.00 uur intensief behandeld. Daarnaast werkt u aan een gedegen adviesrapport waarin u de behandelde stof direct toepast binnen een filantropisch fonds. De eerste bijeenkomst is op 21 januari 2016.

Het programma wordt verzorgd door het Centrum voor Filantropische Studies (VU Amsterdam) en het Erasmus Centre for Strategic Philanthropy (Erasmus Universiteit). Deze centra bieden ieder een eigen expertise op het gebied van het besturen van vermogensfondsen.

Meer informatie over deze opleiding is te vinden op de [website](#). Ook kunt u voor meer informatie contact opnemen met de VU Academy of Social Sciences (VASS) via vass.fsw@vu.nl, of via 020 598 7497.